

Evropski puls

Elektronski mjesecnik za evropske integracije broj 93, jun 2013.

TEMA BROJA

Što ulazak Hrvatske u EU donosi građanima i građankama Crne Gore

intervju

Politikolog
Davor Gjenero

region

Da li je sada put Srbije
u EU nepovratan

Uvodnik:

Rokovi

Vladan Žugić

Prijedlozi akcionih planova (AP) za poglavlja 23 i 24 koje je Vlada usvojila na sjednici 27. juna definitivno predstavljaju znatno bolje tekstove u odnosu na njihove nacrte i radne verzije. Sada su precizno definisani nosioci odgovornosti za svaku od aktivnosti, navedeni su iznosi planiranih sredstava, dok su neki od rokova, kao onaj za formiranje Specijalnog tužilaštva za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, značajno skraćeni u odnosu na prvobitne planove. Međutim, upravo rokovi za formiranje nekih od institucija ukazuju da u Vladi nema čvrste političke volje za reformu pravosuđa i borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala. Tako je Prijedlogom AP za poglavlje 23 predviđeno da Tužilački i Sudski savjet budu formirani do prvog kvartala 2015, dok je 31. jul ove godine postavljen kao rok za izmjene Ustava, što je uslov za otvaranje pregovora u dva najbolnija poglavlja. Usklađivanje zakona o Tužilačkom i Sudskom savjetu sa promjenama Ustava, konkursi za funkcije u pravosuđu i nemogućnost koncenzusa u parlamentu oko njihovog izbora, sigurno ne može predstavljati opravdanje da se na postavljanje pravosuđa na zdrave osnove čeka skoro dvije godina. Druga stvar koja bode oči je Agencija za antikorupciju koja bi trebala da objedini nadležnosti Komisije za utvrđivanje konflikta interesa, Uprave za antikorupcijsku inicijativu i dio nadležnosti Državne izborne komisije. Iako se o ovakvoj instituciji priča godinama unazad, Vlada je planirala da ona počne sa radom tek u januaru 2016. Do tada bi problem "nedovoljno transparentnog finansiranja partija", „široko rasprostranjene korupcije“ i one na „visokom nivou“ trebalo da preveniraju i sankcionišu politički kompromitovana DIK, Komisija za sprječavanje konflikta interesa i nejaka Agencija za antikorupciju. Članice EU, kada budu razmatrale prijedloge ovih AP, trebalo bi da imaju u vidu makar ove dvije stvari.

Kalendar

04. jun

Marković u Berlinu / Ministar pravde Duško Marković kazao u Berlinu, nakon sastanka sa njemačkom koleginicom Sabinom Lojthojsner Šnarenberger, da je siguran da će Crna Gora na kraju godine imati pozitivnu odluku o otvaranju 23. i 24. poglavlja.

14. jun

Broj azilanata duplo manji / Broj crnogorskih državljana koji su u prva tri mjeseca 2013. tražili azil u u zemljama Šengen prostora smanjio se za 57%, odnosno za 93 osobe u odnosu na isti period prošle godine, saopštila Izvjestilac EP za viznu liberalizaciju Tanja Fajon koja je ocijenila da broj zahtjeva iz Crne Gore za "utočište" od januara do marta nije problematičan.

23. jun

Leko: Prevlaka neće biti problem / Predsjednik hrvatskog Sabora Josip Leko poručio da nema razloga za strahovanje da bi, nakon ulaska Hrvatske u EU Zagreb mogao blokirati evropski put Crne Gore zbog neriješene granice na Prevlaci. "Hrvatski Sabor je donio deklaraciju da neće koristiti članstvo u EU za rješavanje bilateralnih sporova", rekao Leko.

26. jun

File: Otvaranje poglavlja 23 i 24 zavisi od njihove primjene / Evropski komesar za proširenje Štefan File kazao da je EU jasno poručila da će napredak Crne Gore u pregovorima zavisiti od ustavnih amandmana, istrage u slučaju afere "Snimak" i sprovodenja preporuka OEBS-a nakon predsjedničkih izbora. On je rekao da je priprema akcionih planova za poglavlja 23 i 24 gotovo završena, ali da sada počinje pravi posao.

27. jun

Na granici sa EU / Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija objavilo informator „Na granici sa EU“, u kojem je opisan uticaj ulaska Hrvatske u EU na crnogorske građane i građanke, te situacijama koje se odnose na putovanje, obrazovanje, rad, trgovinu, ekonomiju, prelazak granice.

27. jun

Vlada usvojila predloge AP za poglavlja 23 i 24 / Vlada usvojila Predlog akcionih planova za 23 i 24 poglavlje u kojem je EU obećala da će u oblastima koje pokrivaju ova poglavlja biti spremna za članstvo do 2019.

27. jun

Završen skrining / Crna Gora sa skrinigom poglavlja 31 koje se odnosi na vanjsku politiku završila proces pregleda analitičke usklađenosti za sva 33 poglavlja pregovora za koje se obavlja ovaj proces.

Slavenka Drakulić

Autorka je spisateljica,
živi u Švedskoj

Država izgubljena u prevodu

Da je Hrvatska mogla da bira datum kad će ući u Evropsku uniju, to sigurno ne bi bio 1. jul 2013. Istraživačka agencija *Pew Research Centre* je upravo objavila rezultate ispitivanja javnog mnjenja u osam država članica EU. Najviše zabrinjava što je procenat građana koji podržavaju evropski projekat opao sa 60%, koliko je iznosio prošle godine, na samo 45%. To je rezultat krize, podjela između sjevera i juga Evrope, i nepovjerenja u političke elite. Tu su još i posljedice pristupanja Rumunije i Bugarske 2007., koje su u Uniju ušle nedovoljno pripremljene. Razočarenje novim članicama je dovelo i do povećanog skepticizma prema novim proširenjima. Evropa danas ima dovoljno problema sa bivšim socijalističkim zemljama da bi se radovala pristupanju još jedne. Hrvatska jeste manja, a možda i bolje pripremljena, ali nedostatak entuzijazma je očigledan na obje strane. Kada je ova nedavno osamostaljena nacija započela pregovore o članstvu, Hrvati su na EU gledali kao na bogatu tetku. Najzad, oni su na članstvo uvijek gledali kao nešto što ne dolazi, nego im se vraća. Uprkos tome, nacionalisti su se prilično glasno protivili. Zašto se pridružiti novoj zajednici nacija kada su se jedva iščupali iz Jugoslavije, nakon krvavog rata i hiljada žrtava? Ako su od 1991. do 1995. ratovali za nezavisnost, zašto sada olako prepustiti teško stečeni suverenitet? I što je sa hrvatskim nacionalnim identitetom koji je prvi predsjednik Franjo Tuđman gradio i tako poletno slavio? Najzad, najozbiljniji argument bio je da je čitav region jednostavno previše nestabilan. Političke elite su, međutim, od članstva u EU napravile ideološko pitanje: Hrvatska ne pripada Balkanu. Balkan su drugi – muslimani i pravoslavci, ne katolici. Pristupanje EU bi samo naglasilo tu razliku, „povuklo crt“ između njih i nas. To je valjda jedini razlog zbog koga je hrvatska Katolička crkva podržala prošlogodišnji referendum za pristupanje EU, kada je 66% građana glasalo za. U kasnijim godinama, međutim, inicijalno važan ako ne i ključan argument o miru i stabilnosti je gotovo zaboravljen. Političari i na ljevici i na desnici su radije izabrali da pričaju o EU kao o zemlji meda i mljeka, ekonomskih prednosti, investicija, mogućnosti zapošljavanja... Kako se članstvo primicalo, postajalo je sve jasnije da stvari ne stoje baš tako. Ekomska kriza u EU se poklopila sa posljedicama promašenih

privatizacija i optužbama za političku korupciju. Državna birokratija je ogromna i nijeda reforma je nije uspjela smanjiti. Nezapošljenost je porasla na 20% i još uvijek raste. Preko polovine nezapošljenih su mlađi ljudi. U Evropi samo Grčka i Španija stoje lošije od toga. Javni dug iznosi skoro 60% BDP-a – nije ni čudo što Njemačka strahuje da će od Hrvatske ispasti još jedna Grčka. Ni Hrvati ne djeluju naročito raspoloženo za slavlje. U posljednjih mjesec dana pred ulazak u EU, u medijima je pojačana zabrinutost – na primjer, u vezi sa konkurentnošću naših proizvoda – iako našoj glavnoj industriji, turizmu, ide sasvim dobro. Osjeća se atmosfera zatvaranja, odbrambenosti, umjesto otvaranja, strah umjesto radosti. Kad se ljudi suoče sa nesigurnošću, obično se okrenu tradicionalnim vrijednostima porodice i religije. Konzervativna udruženja građana, uz podršku Katoličke crkve, organizuju referendum za izmjenu Ustava, zahtijevajući da se brak definiše kao veza muškarca i žene. Niko nije siguran kako će novousvojena pravila funkciosati. Jedini koji se raduju ulasku u EU su mlađi ljudi, koji se nadaju mogućnosti da rade i studiraju u inostranstvu. Neće više biti carina na našim zapadnim granicama, ni redova na aerodromima – za one koji imaju dovoljno novca da trguju i putuju. Izgleda kao da su u čitavom procesu pridruživanja najvažniji elementi „izgubljeni u prijevodu“. Zanemarimo tvrdnje o povratku zalutalog katoličkog djeteta. I dalje nam ostaje činjenica da je Hrvatska prije samo dvije decenije bila u ratu, i da bi mir i sigurnost morali značiti više od puke mogućnosti ekonomskog dobitka. Zato je 1. jul istorijski datum, čak i ako momenat nije najbolji ni za Hrvatsku, ni za EU.

Izvor: *Guardian*

Što ulazak Hrvatske u Evropsku uniju donosi građanima i građankama Crne Gore

Sad ne treba ići daleko da vidimo kako je u EU

Damir Nikočević

Iako je 1.jula planirana proslava povodom ulaska Hrvatske u Evropsku uniju u pograničnom Herceg Novom, pitanje je da li crnogorski državljeni i državljanke koji žive u pograničnom pojasu, bar za sada, imaju razloga za slavlje. Naime, za ulazak u Hrvatsku biće im potreban pasoš. Za razliku od njih, 2004. godine građanima i građankama Hrvatske u pograničnim mjestima sa Slovenijom i Mađarskom bilo je omogućeno prelaženje granica tih država samo sa ličnom kartom, a na osnovu ugovora koje su, kao buduće članice EU, pokrenule Slovenija i Mađarska. To je samo jedno od pitanja koje se postavlja na temu što ulazak Hrvatske u EU donosi građanima i građankama Crne Gore.

Iz Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore najavljuju skoro potpisivanje sporazuma kojim će se regulisati izdavanje pograničnih propusnica za stanovnike pograničnih područja, koje će koristiti umjesto pasoša.

Otežavajuća okolnost će biti što će pogranične propusnice biti izdavane na osnovu razdvojenosti porodica, zapošljenja ili obradivog zemljišta sa jedne ili druge strane granice, a ne na osnovu samog prebivališta u pograničnom pojasu.

Mirjana Bošković

Iz Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore najavljuju skoro potpisivanje sporazuma kojim će se regulisati izdavanje pograničnih propusnica za stanovnike pograničnih područja, koje će koristiti umjesto pasoša. Otežavajuća okolnost će biti to što će pogranične propusnice biti izdavane na osnovu razdvojenosti porodica, zapošljenja ili obradivog zemljišta sa jedne ili druge strane granice, a ne na osnovu samog prebivališta u pograničnom pojasu.

Portparolka MUP-a **Mirjana Bošković** za *Evropski puls* kaže: „*I nakon 1. jula, između Crne Gore i Hrvatske funkcioniše granični prelazi Debeli Brijeg – Karasovići i Kobila – Vitaljina, na putnim pravcima Herceg Novi – Dubrovnik. Na crnogorskim graničnim prelazima prema Hrvatskoj Debeli Brijeg i Kobila, u skladu sa Zakonom o graničnoj kontroli, prilikom vršenja procedura granične kontrole – graničnih provjera, i crnogorski građani i stranci će pod istim uslovima ulaziti i izlaziti u/iz Crne Gore. Na hrvatskim graničnim prelazima Karasovići i Vitaljina, uspostaviće se posebne trake za državljanе EU i ostale, jer se otiskivanjem štambilja ulazno/izlaznog na ovim graničnim prelazima ulazi, odnosno izlazi u Hrvatsku, odnosno u Evropsku uniju od 1. jula 2013.*”

Dolazak EU na granice Crne Gore će uticati i na one građane i građanke koji će na ljetovanje ili jednodnevno kupanje u Hrvatsku moći uz biometrijski pasoš i sa 100€ gotovine za svaki dan boravka. Iz Uprave carina su kazali da će se i dalje primjenjivati ista uredba prema kojoj je od plaćanja carina oslobođena roba komercijalne prirode u ličnom prtljagu putnika, a koja je namijenjena za ličnim potrebe u toku putovanja i koja se uvozi u

nekomercijalne svrhe. Dodatno, oslobođena je roba u vrijednosti do 150€ ukoliko se radi o duvanskim proizvodima, alkoholu i alkoholnim pićima i parfemima, sa izuzetkom da ove artikle ne mogu prenosi putnici mlađi od 17 godina. Istovremeno, olakšice su obezbijeđene u dijelu uvoza poljoprivrednih proizvoda ukoliko su isti dobijeni na posjedima koje državljeni Crne Gore, koji žive u pojasu širine pet kilometara od granične linije, posjeduju u odgovarajućem pojasu susjedne Hrvatske.

Pavle D. Radovanović

Crna Gora, međutim, od članstva Hrvatske u EU može da ima korist u turizmu. Uvođenje restriktivnijeg viznog režima od strane Hrvatske kojim će biti obuhvaćeni državljeni Rusije, Ukrajine, Bjelorusije, Azerbejdžana i Turske - može biti pozitivan podsticaj za dalje privlačenje turista sa ovih tržišta. Kako bi umanjila štetu, Hrvatska je povećala broj konzularnih adresa u Ruskoj federaciji i Ukrajini. Uprkos tome, prvi čovjek Ministarstva održivog razvoja i turizma, **Branimir Gvozdenović**, je kazao da će članstvo Hrvatske u EU imati pozitivan uticaj na razvoj turizma u toj državi, i da isto očekuje Crnu Goru kako se bude približavala Uniji.

Kada je riječ o ekonomskoj saradnji, u robnoj razmjeni neće biti značajnijih promjena. Trgovinski odnosi Hrvatske sa članicama CEFTA-e (iz koje je Hrvatska istupila uslijed ulaska u EU) će se odvijati na osnovu Sporazuma

Iz Uprave carina su kazali da će se i dalje primjenjivati ista uredba prema kojoj je od plaćanja carina oslobođena roba komercijalne prirode u ličnom prtljagu putnika, a koja je namijenjena za lične potrebe u toku putovanja i koja se uvozi u nekomercijalne svrhe. Dodatno, oslobođena je roba u vrijednosti do 150€ ukoliko se radi o duvanskim proizvodima, alkoholu i alkoholnim pićima

o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) Crne Gore sa EU. Hrvatska je, od svih zemalja CEFTA-e, jedino sa Kosovom i Moldavijom imala manju razmjenu od one sa Crnom Gorom. Sa Crnom Gorom je redefinisan aneks SSP-a kojim su odobrene dodatne koncesije od strane Crne Gore za jedan broj proizvoda za koje Hrvatska ulaskom u EU ima nepovoljniji tretman nego što ga je imala. On je baziran na trogodišnjem prosjeku količina roba koje je Hrvatska izvozila u Crnu Goru uz već definisane carinske stope kroz CEFTA sporazum. Radi se o osjetljivim proizvodima za koje Hrvatska i inače nije imala slobodan pristup crnogorskom tržištu, ali su koncesije bile povoljnije nego koncesije date EU. U pitanju su pojedini proizvodi iz grupa: sir, suhomesnati proizvodi, voda bez dodatka šećera (s tim da je posebno definisana kvota za flaširane vode) i voda sa dodatkom šećera kao i konzervirane sardine, tuna i skuša.

Generalni sekretar Privredne komore Crne Gore i šef Radne grupe za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore EU za poglavje 3 „Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga“ **Pavle D. Radovanović**, za Evropski puls kaže da "ograničenja postoje u trgovini robama životinjskog porijekla budući da još uvijek objekti u Crnoj Gori u kojima se vrši njihova proizvodnja (meso, mlijeko, riba, jaja, nus proizvodi koji nijesu namijenjeni ishrani ljudi) nijesu odobreni od strane „evropske inspekcije“ – FVO."

Istovremeno voće i povrće namijenjeno prodaji u svježem stanju, može biti plasirano na tržište EU (a time i Hrvatske) ukoliko zadovoljava standarde kvaliteta i zrelosti, te poštuje pravila označavanja. Interesantno je da Crna Gora ne može izvoziti krompir u Hrvatsku jer je potrebno da Crna Gora sprovodi Program posebnog nadzora nad karantinski štetnim organizmima na krompiru. Radovanović objašnjava da je potrebno „*dokazati da smo slobodni od karantinski štetnih organizama, što ustanovljava nadležna inspekcija EU (FVO), i nakon toga upućuje se zahtjev za izuzetak od zabrane izvoza merkantilnog krompira na tržište Unije.*“

Kada je riječ o industrijskim proizvodima, ulaskom Hrvatske u EU, za crnogorske proizvođače koji su do sada bili orijentisani na izvoz svojih proizvoda na tržište EU, očekuje se smanjenje troškova izdavanja isprave (sertifikata) o usaglašenosti proizvoda sa standardima EU u skladu sa direktivama tzv. starog i novog pristupa. Radovanović kaže da za plasiranje svojih proizvoda na hrvatsko tržište, crnogorski izvoznici do sada nisu mogli koristiti ispravu o usaglašenosti odnosno sertifikat o usaglašenosti izdat od strane prijavljenog tijela EU (notified body), već je bila potrebna dodatna sertifikacija od strane nekog hrvatskog tijela, što sa

Nedavno istraživanje EUROSTAT-a ukazuje da crnogorski BDP po stanovniku iznosi 42% prosjeka EU, dok je ispred Crne Gore u regionu samo Hrvatska sa 61% prosjeka EU.

pristupanjem Hrvatske EU neće biti potrebno. Radovanović podsjeća da je, zbog promjene režima trgovine koji će se negativno odraziti na trgovinu Hrvatske sa članicama CEFTA, Evropska komisija pokrenula pregovore sa svim članicama CEFTA o izmjeni SSP-a i pratećim aneksima sa ciljem da se za Hrvatsku zadrže isti uslovi izvoza. To je i praksa EU, koja je takve izmjene sporazuma pregovarala i kada je bilo u pitanju pridruživanje drugih zemalja EU (npr. Slovenija, Bugarska, Rumunija): „*Što se tiče izvoza crnogorskih proizvoda u Hrvatsku kao dijela EU, situacija je nešto nepovoljnija za Crnu Goru, jer su važećim SSP-om za izvoz vina, mlade junetine (baby beef-a) i nekih vrsta riba i ribljih proizvoda definisane kvote, dok je u okviru CEFTA, tržište Hrvatske i za ove proizvode bilo potpuno liberalizovano. Međutim, Crna Gora ni do sada nije izvozila meso i ribu na hrvatsko tržište, dok je i količina vina koja se izvozila na hrvatsko tržište znatno manja od kvote koja je i inače odobrena za bescarinski izvoz u zemlje EU. S druge strane, prilikom uvoza hrvatskih roba situacija je povoljnija za Crnu Goru, jer sa EU je na snazi veći nivo zaštite domaćih proizvoda nego što je slučaj sa Hrvatskom*“, istakao je Radovanović.

Dodatna liberalizacija se odnosi na mali boj proizvoda, dok za značajan broj proizvoda Hrvatska, odnosno EU, nije tražila dodatne koncesije kroz odobravanje nulte stope u okviru kvote, (na bazi tradicionalne trgovine) iako će ulaskom u EU imati nepovoljniji tretman od tretmana koji su imali u okviru CEFTA-e. To se odnosi na neke vrste voća (mandarine, grožđe, lubenice, maline, kivi, breskve...), povrća (krompir, paradajz, karfiol, kelj, paprike, krastavac...), vino, određene prerađevine od mesa, maslinovo ulje, med, maslac, jogurt, mlijeko, dimljeni i sušeni proizvodi, govede i ovčije meso. Još jedno pitanje, koje nije samo

Boris Marić

ekonomske, već i političke prirode, a važno je za odnose Hrvatske i Crne Gore jeste status Prevlake. Iako se hrvatski Sabor obavezao da integracije zemalja zapadnog Balkana neće uslovjavati bilateralnim pitanjima, pitanje prije svega morske granice na Prevlaci dobija na značaju uslijed istraživanja koja govore o potencijalno isplativim nalazištima nafte i gasa u tom dijelu Jadrana. Mada za neke od predstavnika crnogorskih partija Prevlaka predstavlja problem, privremeni sporazum dobro funkcioniše. Pravni savjetnik u Centru za građansko obrazovanje (CGO) i član radne grupe za pripremu pregovora o poglavlju 23 Boris Marić podsjeća da je Prevlaka pitanje koje traje već par decenija: „Prevlaka je u jednom trenutku 90-ih godina iskorištena za stvaranje zle krvi, nepovjerenja i haosa među narodima na tom prostoru. Naknadno se uvidjelo da je to bila jedna gruba greška sa crnogorske strane.“ Marić smatra da danas Crna Gora ima mnogo bolju situaciju oko Prevlake nego što smo mislili da će je imati i kaže da postoji volja da se to pitanje riješi bez nepotrebnih tenzija sličnih onima koje su postojale između Hrvatske i Slovenije. U informatoru „*Na granici sa EU*“ Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore stoji da su: *povećana sigurnost granice, mogućnost povećane potražnje za radnicima iz naše zemlje, mogućnost komuniciranja sa institucijama EU na jednom od službenih jezika u Crnoj Gori* - neke od povoljnosti ulaskom Hrvatske u EU.

Za prvi pet mjeseci 2013, Crna Gora je izvezla robu u vrijednosti od 165,5 miliona eura. U izvozu, Hrvatska je bila drugi najvažniji spoljnotrgovinski partner Crne Gore za navedeni period i to u vrijednosti od 24,2 miliona eura. U 2012. cjelokupna robna razmjena sa Hrvatskom je iznosila 193,9 miliona eura od čega je izvoz iznosi 83,5 miliona eura, dok je uvoz iznosi 110,4 miliona eura. Najzastupljenije robe u crnogorskom izvozu u Hrvatsku su: aluminijum i proizvodi od aluminijuma (80,2 mil. eura), voće za jelo (0,8 mil. eura), sirova sitna i krupna koža (0,5 mil. eura) itd. Najzastupljenije robe koje se uvoze iz Hrvatske u Crnu Goru su: mineralna goriva (37,0 mil. eura), so, sumpor (8,7 mil. eura), električne mašine i oprema (6,5 mil. eura), razni proizvodi za ishranu (5,1 mil. eura).

Marić ističe da trajna vrijednost priključenja Hrvatske EU leži u činjenici da će građani i građanke Crne Gore moći da posmatraju prilagođavanje hrvatske ekonomije, pravosudnog sistema i ukupno demokratske procese u svojoj blizini: „*Važno je da će Crna Gora prvi put imati zvaničnu kopnenu granicu sa jednom od zemalja EU, te da će građani moći direktno, bez ikakvih jezičkih barijera da uče na iskustvima Hrvatske i da ih primjenjuju na ono što je potreba pregovaračkog procesa Crne Gore.*“

Hrvati mogu odmah na posao u Irsku, u Sloveniju za 2 godine

Slovenija će uvesti dvogodišnji prelazni period prije nego što u potpunosti otvoriti tržište rada za građane i građanke Hrvatske, nakon prijema te zemlje u EU 1. jula 2013. Članicama EU je ostavljena mogućnost da uvedu prelazni period tokom kojeg će, zavisno od ekonomskih prilika i potreba, postepeno otvoriti svoje tržište rada za građane i građanke iz nove članice, a taj period može najduže biti sedam godina. Dosadašnja praksa je pokazala da većina članica EU ubrzo po prijemu nove članice ili nakon par godina otvara svoje tržište rada. Irska je tako najavila da će odmah po ulasku Hrvatske u EU otvoriti tržište rada za građane iz te zemlje.

Obuka za 66 % radnika u EU

Stručno usavršavanje za svoje radnike u 2010. je organizovalo 66% kompanija sa deset i više zapošljenih u EU, za 6% više nego pet godina ranije, pokazao je najnoviji izveštaj Evropske statističke službe. Zapošljene su najčešće obučavale austrijske i švedske kompanije po 87%, a najrjeđe poljske – 23%. Istraživanje, koje Eurostat radi na svakih pet godina, pokazalo je i da je na obukama koje su organizovale kompanije iz EU učestvovala gotovo polovina zapošljenih od kojih je više bilo muškaraca nego žena. U prosjeku su obuke za zapošljene u EU trajale 25 sati, a organizaciji obuka su skloniji u velikim nego u malim i srednjim preduzećima.

Ukinuti novčanicu od 500 eura

Njemački trgovci i mnogobrojni stručnjaci zahtjevaju ukidanje novčanice od 500 eura, uz obrazloženje da je ona "atraktivna samo još za kriminalce", ali nadležne bankarske institucije još nijesu ubjedene da bi ukidanje bilo opravdano.

Većina Njemaca ionako novčanicu lila boje zna samo iz novina i sa televizije. Oni koji su je rijetko imali u ruci, znaju da je izuzetno teško riješiti je se - na benzinskim pumpama, na primjer, već na ulazu stoje obaveštenja da ne primaju novčanice od 500 eura, iz sigurnosnih razloga. U brojnim prodavnicama, posebno manjim, prodavci odbijaju da je uzmu.

Novčanice od 500 eura čine trećinu novca u euro zoni. U opticaju je 600 miliona ovih novčanica, od čega petina u Španiji, iako ta zemlja čini samo 11% euro zone. Mediji citiraju stručnjake koji smatraju da je to signal da je ta novčanica posebno "omiljena" u sivoj ekonomiji.

Prema očekivanjima ekonomista koja prenose mediji, moglo bi da se dogodi da povlačenje novčanice od 500 eura ima pozitivne efekte po privredu. Objasnjavaju da mnogi ljudi izvan eurozone uštedevinu čuvaju baš u tim novčanicama, podstičući potražnju za eurom, a time i devizni kurs. Ako bi najveća novčanica bila ukinuta, barem dio novca bio bi ponovo pretvoren u druge valute, te bi kurs pao, a od toga bi profitirale prije svega izvozne privrede zemalja na jugu Evrope pogodjene krizom. No, njemački stručnjaci koji se zalažu za ukinjanje lila novčanice, Evropskoj centralnoj banci preporučuju da tajno pripremi ukidanje i iznenada povuče iz prometa novčanice od 500 eura, da kriminalci ne bi imali vremena da reaguju.

Politikolog Davor Gjenero o članstvu Hrvatske u EU i odnosima u regionu

Hrvatska je bila u boljoj poziciji kada je Slovenija ulazila u EU

Hrvatski politikolog Davor Gjenero ocijenio je da se Hrvatska nalazila u boljoj poziciji u periodu ulaska Slovenije u Evropsku uniju, nego što je sada pozicija susjeda Hrvatske. „Za razliku od ne previše vješte hrvatske politike, Slovenija je u ono vrijeme imala velikog Janeza Drnovšeka, koji je razumio procese i koji je osigurao da sa Hrvatskom bude postignut i ratifikovan jako dobar ugovor o prekograničnoj saradnji prije pristupanja Slovenije Uniji. Taj ugovor je osigurao vrlo meku granicu, prelaženje granice samo sa ličnom kartom, velike pogobnosti Hrvatskoj u trgovini sa Slovenije, ali i sa Italijom. Omogućio je Hrvatskoj prisutnost na evropskom tržištu i kada je Slovenija 2004. postala članica Unije taj sporazum je postao dio zajedničke pravne baštine evropskih zajednica. Situacija se zakomplikovala negdje 2007/2008. kad je Slovenija ušla u Šengen zonu, ali ne dramatično. Te promjene su se svele na to da obični ljudi, ako prelaze granicu sa ličnom kartom, treba da imaju i listić na kojem se upisuje vrijeme prelaska granice i ništa drugo. Ostali su brojni privatni prelazi sa rampama koji su dvovlasnici, ljudi koji imaju njivu na jednoj strani granice a žive na drugoj u pograničnom području, katancem i ključem koji su sami posjedovali mogli otvarati i zatvarati i mimo kontrole prelaziti granicu. Dakle, Hrvatska je imala vrlo komotan prelazni sistem. Nažalost, Hrvatska nije iskoristila ove posljednje dvije godine u pristupanju da sa susjedima napravi nove ugovore o prekograničnoj saradnji“, pojasnio je Gjenaro za *Evropski puls*. On je dodao da je pozicija Crne Gora najmanje problematična. „Od strane

Poruke iz Brisela će biti oštire
što Crna Gora bude ozbiljnije u
pregovaračkom procesu. Vi ste
zadnjih par mjeseci bitno promijenili
svoj odnos prema EU. Vi više niste
samo evropsko susjedstvo, kada je
važno uplitati se u domaće procese
samo u ekstremnim situacijama

Srbije, vjerovatno i BiH, postojala je spremnost za ustupke Hrvatskoj u pregovorima oko statusa njene privrede u zoni CEFTE u zamjenu za maksimalno omekšavanje granica za državljane Srbije. Hrvatska je donijela pogrešnu procjenu da su oba pitanja zapravo pitanja odnosa EU i evropskog susjedstva i da EK mora pregovarati u ime Hrvatske. Izostala je diplomatska aktivnost Hrvatske i nijesu postignuti prodori koji bi, sa jedne strane, Hrvatskoj donijeli određene ekonomski dobrobiti, a sa druge strane, olakšali bi poziciju naših susjednih zemalja na granici sa EU“, kazao je Gjenaro.

» **Zašto je Crna Gora u boljoj poziciji od Srbije ili BiH?**

Crna Gora i Hrvatska imaju najbolje odnose u regionu. One su zapravo riješile jedan najsloženiji problem u bilateralnim odnosima time što su se dogovorili da će međunarodnoj sudskoj instanci prepustiti odlučivanje o pitanju razgraničenja na Prevlaci i na moru kod Prevlake. Sad samo ostaje da se to pitanje riješi - da se ugovor sklopi.

» **Mislite da razgraničenje na Prevlaci ne može jednog dana Hrvatska ispostaviti kao problem Crnoj Gori na putu ka EU?**

Hrvatska se obavezala da granično pitanje ni u kojem trenutku neće potezati kao pitanje kojim bi usporavala napredovanje Crne Gore u pristupnim pregovorima sa EU. U Hrvatskoj svi računaju na to da je Crna Gora u bitno povoljnijem pregovaračkom položaju, nego ostale države u regiji. Crna Gora ima nekoliko velikih prednosti, relativno je mala država sa vrlo vrijednim resursima. No, Crna Gora ima jedan jedini ozbiljni problem, koji se odnosi na pitanje sistemske korupcije koji se bitno ne razlikuje od

problema koji imaju druge države u regionu i od problema sa kojima se i Hrvatska suočavala. Taj problem je zbog male dimenzije države, malog broja pripadnika političke klase, zatvorenih krugova, u Crnoj Gori nešto zaoštreniji i primjetniji nego drugdje. Za taj problem treba naći sistemska rješenja, uspostaviti nezavisne mehanizme sprječavanja korupcije, dobiti evropsku podršku za sproveđenje tih politika... EK je naučila nešto iz pregovora sa Hrvatskom gdje je poglavje o pravosuđu predzadnje otvoreno i zadnje zatvoreno. Sa Crnom Gorom i ostalim državama Balkana poglavljia 23 i 24 će biti jedna od prvih koja će biti otvorena.

» Kad smo kod tog novog pristupa EU pregovaračkom procesu utisak je da su poruke zvaničnika EK i Unije prema crnogorskoj političkoj eliti dosta oštire, posebno zbog afere «Snimak», u odnosu na period prije otvaranja pregovora. Da li je to i u Hrvatskoj bio slučaj?

Da, i te poruke će biti oštire što Crna Gora bude ozbiljnije u pregovaračkom procesu. Vi ste u zadnjih par mjeseci bitno promijenili svoj odnos prema EU. Vi više niste samo evropsko susjedstvo, kad je važno uplitati se domaće procese samo u ekstremnim situacijama.

» Da li se slažete sa ocjenama da Hrvatska ima veliku odgovornost prema evropskoj budućnosti ostatka zapadnog Balkana?

Da, Hrvatska ne smije nastaviti da vodi balkansku politiku u EU jer bi to bio signal, prije svega, političkim elitama, ali i građanima i građankama susjednih država da se i u EU može po starom. Ja sam zabrinut zbog ovoga što danas radi hrvatski Sabor sa izbjegavanjem

ispunjavanja obaveza prema zajedničkom evropskom uhidbenom nalogu. To je pokušaj da se unutar EU ne sprovedu obaveze koje je zemlja preuzeila i da se nastavi ponašati prema starim obrascima. Ta politika će biti strogo kažnjavana u Briselu. Nepoštovanje načela vladavine prava može značiti blokadu pristupa evropskim strukturnim fondovima. Već u prošlosti su se takve stvari dešavale. Takva kazna je sustigla Austriju kad je Hajder ušao u njihovu saveznu vladu, kazne su zbog medijskog zakona sustigle Mađarsku. Ako se bude ponašala neodgovorno, Hrvatska će se susresti sa takvim kaznama i imaće problema u ostvarivanju svoje uloge unutar EU, a time će slati i lošu poruku i Srbiji i Crnoj Gori i BiH i Makedoniji i Albaniji.

» Hrvatskoj će sada biti na raspolaganju znatno više novca iz fondova EU, ali sa druge strane vidimo da Vaš turizam trpi štetu jer očekujete znatno manje gostiju zbog uvođenja vize za goste iz Rusije i Turske. Da li ima još takvih štetnih efekata po ekonomiju Hrvatske?

Prehrambena i duvanska industrija će drastično padati, dodatno će se mijenjati i tržište usluga, neki sektori koji su do sada dobro živjeli, kao što je špedicija, umiru. Međutim, to su sve udari koji će trajati mjesec, možda šest ili godinu dana, ali nakon toga treba očekivati samo koristi za građane i građanke. Za političku klasu uslovi postaju teži, više se neće moći igrati sa budžetskim deficitom, on dolazi pod evropsku kontrolu. Sve to što vodi preuzimanju kontrole nad političkom klasom u ovim zemljama može samo građanima i građankama donijeti dugoročnu korist.

Uradite što više prije nego Srbija počne pregovore

Gjenaro je ocijenio bitnim da Crna Gora iskoristiti priliku da što više napravi u situaciji dok je još uvijek sama u pregovaračkom procesu i da ode što je moguće više naprijed.

„Onog momenta kad počnu pregovori sa Srbijom u pravom smislu riječi, najveći dio kapaciteta EK će se vezati u Srbiju, koja je geopolitički važnija, koja je veća zemlja, koja u krajnjoj konsekvenци ima više problema nego Crna Gora. Fokus interesa evropske administracije će se pomaknuti ka Srbiji. Hrvatskom se нико nije ozbiljno bavio sve do 2007, dok pitanja Bugarske i Rumunije nijesu bila stavljena pod krov. Veći evropski interes za Hrvatsku je počeo tek kada je otisao Sanader, kad je došla Kosovska vojska koja je pokazala da je spremna početi rješavati pitanja korupcije. Kosovska vojska je imala prednost u odnosu na Mila Đukanovića jer ona, odnosno HDZ, pripadaju evropskim konzervativcima i imala je veliku podršku Vivijen Reding, evropske komesarke za pravosuđe, koja je istaknuta konzervativna političarka. Taj vid podrške bratskih stranaka Đukanović neće imati jer su socijalisti dosta slabiji i u EP i u EK“

Što piše u prijedlogu akcionih planova za poglavlja 23 i 24
koja se odnose na vladavinu prava

Do 2019. skoro kao u EU

U Crnoj Gori će do decembra biti formirana posebna komisija koja će pratiti kako se se istražuju stari slučajevi napada i nasilja nad novinarima. Od novembra 2014. radiće specijalno tužilaštvo za borbu protiv korupcije i kriminala, nalik hrvatskom USKOK-u, a do početka 2016. biće formirana Agencija za antikorupciju, dok će do 2019 godine biti smanjen broj sudova i sudija. To je Vlada obećala u prijedlozima akcionih planova (AP) za poglavlje 23 - pravosuđe i temeljna prava i poglavlje 24 - pravda, sloboda i bezbjednost. Sušinski, Vlada je obećala Evropskoj uniji da će najkasnije za pet godina izgraditi kapacitete u sudstvu, policiji, tužilaštvi i Upravi za sprečavanju pranja novca za uspješnu borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije i za obezbjeđivanje osnovnih prava na nivou članica EU. Za razliku od nacrta AP, u prijedlozima koji su usvojeni 27. aprila precizno su navedeni iznosi koje Vlada planira da izdvoji iz budžeta, ili uz pomoć IPA fondova, za svaku od aktivnosti, dok su rokovi za realizaciju dijela tih planova skraćeni u odnosu na raniji tekst. Takođe, u njima je najavljeno da će Vlada odrediti kontakt osobe, koje će svaka tri mjeseca izvještavati koordinatoru za određene oblasti o ispunjenju zadataka, a ovi će pripremati polugodišnje izvještaje o preduzetim aktivnostima. "Izvještaj zatim razmatra Vlada i dostavlja Evropskoj komisiji", piše u tekstu. Vlada je, u okviru AP za poglavlje 23, planirala da novo posebno tužilaštvo za borbu protiv organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina, koje će biti autonomno u odnosu na državno tužilaštvo, bude formirano do novembra 2014. Za taj projekat će iz Budžeta biti izdvojeno 662 000 eura. Rok za formiranje ovog posebnog tužilaštva u odnosu na period iz Nacrta AP, Vlada je skratila za godinu, nakon komentara koje je dobila iz Brisela. "Specijalno državno tužilaštvo biće nadležno za postupanje u svim slučajevima sa elementima korupcije, u okviru kojeg će se obezbijediti specijalizacija za osjetljive oblasti i korupciju na visokom nivou i organizaciona struktura posebnog tužilaštva za postupanje u predmetima organizovanog kriminala i korupcije, s posebnim aspektom na visoku korupciju, kao i stvoriti osnov za uspostavljanje funkcionalne veze između

Jedinice za finansijske istrage Uprave policije i multidisciplinarnog tima pri specijalnom tužilaštvu", navodi se u predlogu AP-a. Prema prijedlogu AP za poglavlje 23, rok za mijenjanje Ustava je jul ove godine, a na isti termin oročeno je usvajanje ustavnog zakona. U radnoj verziji taj rok je bio septembar 2013. Za konstituisanje Sudskog i Tužilačkog savjeta ostavljen je rok iz radne verzije - prvi kvartal 2015. Krajem ove i tokom naredne godine, Ministarstvo pravde trebalo bi da izradi prijedloge zakona o Sudskom, odnosno Tužilačkom savjetu, Zakon o sudovima, koji moraju biti uskladjeni sa izmijenjenim Ustavom, ali i proći javne rasprave i ekspertize EK. Do 2015. oročeno je donošenje plana za racionalizaciju sudske mreže, a do 2019. smanjenje broja sudija u odnosu na 2014. Za realizaciju ove obaveze Crna Gora će tražiti novac iz IPA fondova. Do kraja oktobra 2014. oročeno je donošenje posebnog zakona kojim će se urediti postupak vođenja finansijskih istraga i institut oduzimanja imovine, odredbe o njenom upravljanju, staranju i povraćaju oduzete imovine. Do kraja juna 2014. Vlada je obećala i usvajanje zakona o posebnoj Agenciji za antikorupciju koja bi trebalo da objedini Upravu za antikorupciju i Komisiju za konflikt interesa. Agencija bi, prema dokumentu, trebalo da počne sa radom 1. januara 2016. od kada će se zakon primjenjivati. Za realizaciju te obaveze trebaće 32 000 eura. Kada je riječ o prijedlogu AP za poglavlje 24, on je koncipiran da pokriva "10 podoblasti: migracije, azil, vizna politika, spoljne granice i šengen, pravosudna saradnja u građanskim i krivičnim stvarima, policijska saradnja i borba protiv organizovanog kriminala, borba protiv terorizma, saradnja u oblasti droga, carinska saradnja i falsifikovanje eura (krivični aspekti)". U dokumentu se navodi da će se od 2014. do 2018. potrošiti gotovo tri miliona eura za opremanje odsjeka u policiji za borbu protiv organizovanog kriminala, suzbijanje opštег i privrednog kriminaliteta na centralnom i regionalnom nivou. Novac će, kako je objašnjeno, biti utrošen za nabavku vozila, IT i opreme za zaštitu i prikupljanje dokaza, materijalno-tehnička sredstva. Do 2015. MUP planira nabavku „N Case“ opreme i drugih uredaja neophodnih za forenzičko ispitivanje

mobilnih telefona i ispitivanje bankovnih računa u okviru grupe za ispitivanje informacionih tehnologija u Forenzičkom centru. Od februara 2014. do marta 2015, prema AP, u okviru Sektora kriminalističke policije oformiće se specijalizovane organizacione jedinice za finansijske istrage, visokotehnološki kriminal, trgovinu ljudima i terorizam. Za njihove plate, država će, iz Budžeta, za četiri godine, izdvojiti 528 000 eura. Četvrti kvartal 2016. rok je za zamjenu i unapređenje informacionog sistema Uprave za sprečavanje pranja novca i finasiranje terorizma. To će koštati oko pola miliona eura, a novac će se obezbijediti iz državnog budžeta i IPA fondova. Akcionim planom, izvršna vlast je najavila da do marta 2014. uspostavi kanale

sigurne komunikacije za razmjenu elektronske pošte i informacija između policije, Specijalnog tužilaštva i Višeg suda, uključujući i elektronsku razmjenu dokumentacije vezane za mjere tajnog nadzora (inicijative, predloge, naredbe, odobrenja...). Jačanje kapaciteta u oblasti upravljanja obavještajnim radom, primjeni mjera tajnog nadzora i prikrivenih islijednika, nastaviće se u periodu 2013 - 2015. u partnerstvu sa EU, kroz odobreni projekat IPA 2012. Aktivnosti u oblasti zaštite svjedoka u borbi protiv organizovanog kriminala i terorizma sprovode se kroz nastavak regionalnog projekta WINPRO II, koji je počeo u januaru 2013. godine, a trajaće 36 mjeseci, piše u prijedlogu. V.Z.

Ipak komisija za istrage nasilja nad novinarima

Prema AP, decembar 2013. je rok da se formira Vladina komisija za praćenje postupanja nadležnih organa u "istragama starih i nedavnih slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima i ubistava novinara". Takvog prijedloga nije bilo u nacrtu AP za poglavlje 23, dok su vladini zvaničnici i javno poručivali da za tim nema potrebe. Komisiju bi činili predstavnici MUP-a, tužilaštva, policije, NVO i medija, a cilj je da se kroz saradnju sa nadležnim organima prikupi i razmotri sva relevantna dokumentacija na osnovu koje će istražiti razloge za nerazvijljena ubistva novinara. Od januara 2014. tužilaštvo i policija biće dužni da Vladinu komisiju redovno izvještavaju o istragama "starih i nedavnih slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima". Za tu Prema AP, decembar 2013. je rok da se formira Vladina komisija za praćenje postupanja nadležnih organa u "istragama starih i nedavnih slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima i ubistava novinara". Takvog prijedloga nije bilo u nacrtu AP za poglavlje 23, dok su vladini zvaničnici i javno poručivali da za tim nema potrebe. Komisiju bi činili predstavnici MUP-a, tužilaštva, policije, NVO i medija, a cilj je da se kroz saradnju sa nadležnim organima prikupi i razmotri sva relevantna dokumentacija na osnovu koje će istražiti razloge za nerazvijljena ubistva novinara. Od januara 2014. tužilaštvo i policija biće dužni da Vladinu komisiju redovno izvještavaju o istragama "starih i nedavnih slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima". Za tu obavezu predviđeno je da se iz budžeta izdvoji 19 440 eura. Takođe, od decembra 2013. Upravi policije je određena obaveza uvođenja "sistema mjera i radnji koje preduzima u cilju zaštite novinara od prijetnji i nasilja".

Granica sve čvršća

Vlada se obavezala da do početka 2014. izradi plan mjera za represiju i prevenciju korupcije na graničnim prelazima. Taj dokument će, kako piše u AP za poglavlje 24, početi da se sprovodi od januara 2015. Do maja 2014. planirano je zarušavanje 22 sporedna puta pogodna za ilegalan prelazak granice sa BiH. "Definisana su 44 takva puta, a svaka strana će zarušiti po 22", piše u AP. Za tu akciju trebaće 30 000 eura. Planirano je i formiranje mješovitih timova za izradu elaborata za zarušavanje alternativnih graničnih prelaza sa Kosovom, Albanijom i Srbijom. U planu najavljuju i da treba primijeniti pojačane kontrole i povećati broj punktova duž granice.

Poglavlje 6: Privredno pravo

Tamara Milaš

Suština pregovora o pristupanju jeste usklađivanje nacionalnog zakonodavstva države sa pravnim tekovinama EU, naročito dalje zakonsko usklađivanje sa *acquis-jem*. *Acquis* u oblasti prava privrednih društava sadrži pravila o zahtjevima objavljivanja, formiranju, održavanju i promjeni kapitala, pripajanjima i podjelama, ponudama za preuzimanje i pravima akcionara, kao i principe korporativnog upravljanja. U oblasti finansijskog izvještavanja, *acquis* utvrđuje pravila za podnošenje godišnjih i konsolidiranih računa, uključujući pojednostavljena pravila za mala i srednja preduzeća. Posebna računovodstvena pravila se primjenjuju na bankarski sektor i sektor osiguranja. Primjena Međunarodnih računovodstvenih standarda je obavezna za neke subjekte od javnog interesa. Takođe, *acquis* određuje pravila o odobrenju, profesionalnom integritetu i nezavisnosti zakonom ovlašćenih revizora za pregled završnih izvještaja.

Privredno pravo Crne Gore je u velikoj mjeri usklađeno sa *acquis-em* EU u pogledu zahtjeva objavljivanja za podružnice, jednočlanih privatnih društava sa ograničenom odgovornošću, zahtjeva objavljivanja za državna i privatna društva sa ograničenom odgovornošću, formiranja državnih društava sa ograničenom odgovornošću, održavanja i promjene kapitala, i u pogledu pripajanja i podjela. Kada je riječ o administrativnim strukturama, Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo pravde i Ministarstvo finansija su nadležna ministarstva za predlaganje propisa iz oblasti koje su uređene Zakonom o privrednim društvima. Centralni registar privrednih subjekata (CRPS) je samostalan državni organ uspostavljen kao dio Privrednog suda u Podgorici i nadležan je za sprovođenje Zakona o privrednim društvima i registraciju poslovnih organizacija u Crnoj Gori.

U oblasti registracije preduzeća, nakon uspostavljanja jednošalterskog sistema registracije preduzeća nastavljeno je sa daljim aktivnostima na planu elektronske registracije preduzeća, u smislu pripreme novih obrazaca za upis i Uputstva o radu CRPS, shodno Zakonu o privrednim društvima.

Oblast korporativnog računovodstva uređuje Zakon o računovodstvu i reviziji iz 2008., dok su podzakonskim aktima uređene pojedine oblasti njihove primjene. Od pravnih lica koja imaju kontrolu (matično pravno lice) nad jednim ili više pravnih lica (zavisna pravna lica) se zahtijeva da sastavljaju, dostavljaju i objavljaju konsolidovane finansijske izvještaje u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Usklađivanje sa *acquis-em* EU, koje je počelo 2002., još uvjek nije završeno, ali se očekuje do kraja 2012.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji, Crna Gora je osnovala Savjet za računovodstvo i reviziju, koji je savjetodavno tijelo sa zadatkom da razmatra i zauzima

stavove o pitanjima razvoja i unaprijedivanja računovodstvene i revizorske prakse u Crnoj Gori; pruža savjete licima koja kreiraju politiku, regulatorima i državnim organima; ali i stručnu pomoć za poboljšanje kvaliteta finansijskog izvještavanja, a bavi se i drugim pitanjima od značaja za ostvarivanje i unaprijeđenje računovodstvene i revizorske prakse u Crnoj Gori, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Kada je riječ o statutarnoj reviziji, Zakon o računovodstvu i reviziji djelimično prenosi Direktivu o statutarnoj reviziji (2006/43/EZ) i uzima u obzir neke aspekte Preporuka Komisije iz 2008. vezane za spoljno osiguranje kvaliteta i ograničenje građansko-pravne odgovornosti statutarnih revizora i revizorskih firmi. Nekoliko podzakonskih akata uređuje posebne oblasti revizije, kao što su registracija revizorskih firmi i ovlašćenih revizora, zahtjevi za izdavanje dozvola ovlašćenim revizorima, i obavezna osiguranja od odgovornosti revizorskih firmi i ovlašćenih revizora. Međutim, potrebno je razviti zakonodavstvo u pogledu osnivanja i odobravanja revizorskih firmi, zatim specifičnih zahtjeva za statutarne revizore i revizorske firme koje obavljaju

reviziju za subjekte od javnog interesa, kao što su banke, osiguravajuća društva ili nabrojana privredna društva. Dodatno, treba uspostaviti sistem spoljnog osiguranja kvaliteta za statutarne revizore i revizorske firme, kao nezavisno tijelo za javni nadzor revizora, saradnju i razmjenu informacija sa ostalim regulatornim i nadzornim organima, regulisati revizore i revizorske firme iz trećih zemalja, kao i saradnju sa nadležnim organima iz trećih zemalja.

Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, Crna Gora se obavezala da će privrednim društvima i državljanima EU olakšati započinjanje poslovanja na njenoj teritoriji. U tu svrhu, stupanjem na snagu SSP-a, Crna Gora će odobriti, u pogledu osnivanja privrednih društava Zajednice na teritoriji Crne Gore, tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji daju sopstvenim privrednim društvima ili bilo kojem privrednom društvu iz treće zemlje, u zavisnosti od toga koji je bolji. Isto važi i za već osnovane podružnice i filijale privrednih društava EU na teritoriji Crne Gore. U pogledu finansijskih usluga, bez obzira na bilo koje druge odredbe SSP-a, nijedna ugovorna strana neće biti sprječena da, radi predostrožnosti, preduzima mjere, uključujući mjere za zaštitu investitora, deponenta, osiguranika ili osoba prema kojima neki davalac finansijskih usluga ima fiducijsku obavezu ili mjere kojima se obezbeđuju integritet i stabilnost finansijskog sistema. Takve mjere se ne smiju koristiti kao sredstvo izbjegavanja obaveza koje je ugovorna strana preuzela SSP-om.

Aкционim planom za sprovođenje preporuka Evropskog partnerstva iz 2007. predviđeno je unaprijeđenje ispunjenja zahtjeva finansijskog izvještavanja, posebno od strane finansijskih institucija, kao i od kompanija koje se kotiraju na berzama.

Kada je riječ o pregovorima, treba naglasiti da je u značajnom dijelu crnogorsko privredno pravo uskladeno sa pravnom tekvinom Evropske unije. Izmjene i dopune Zakona o

računovodstvu i reviziji su korak u dobrom smjeru. Ipak, potrebno je uspostaviti nezavisno javno tijelo za nadzor revizora i povezani sistem kontrole kvaliteta, zajedno sa sistemom za sprovodenje istrage i sprovodenje sankcija.

Pored usklađivanja, Crna Gora se suočava sa dodatnim izazovima u pogledu efektivnog sprovodenja zakona u oblastima kao što je elektronsko vođenje poslovnih registara. Potrebno je preduzeti sve odgovarajuće mјere kako bi se poboljšala korporativna kultura i dalje razvili sistemi korporativnog upravljanja. Određeni napredak je postignut na jačanju pravnog okvira za zaštitu intelektualne svojine, ali ne u mjeri koja bi bila zadovoljavajuća.

Rezultati sprovodenja istraga, procesuiranja i sudskog procesuiranja piraterije i falsifikovanja nijesu dovoljni, a nivo svijesti javnosti kada su u pitanju prava intelektualne svojine ostaje nizak, pa na tom polju treba još puno raditi.

Međutim, posebnu pažnju je potrebno posvetiti usklađivanju sa *acquis-em* u dijelu poništenja privrednog društva, elektronskog vođenja poslovnih registara, zahtjeva objavlјivanja, održavanja i promjene kapitala, prava akcionara, ponuda za preuzimanje i korporativnog računovodstva. Neophodno je dalje usklađivanje sa važnim aspektima Direktive o statutarnoj reviziji.

Privredno pravo Crne Gore je u većini oblasti pokrivenih ovim poglavljem postiglo napredak u usklađivanju sa *acquis-em* EU. Tako je, na primjer, u vezi s elektronskim potpisom osnovano Certifikaciono tijelo na nacionalnom nivou, pa je Pošta Crne Gore izdala više od 2000 digitalnih sertifikata, uglavnom pravnim licima, dok je najveći broj certifikata za fizička lica izdat preduzetnicima. Pošta Crne Gore prima u prosjeku 4 do 5 zahtjeva dnevno. Cijena certifikata je 110€ za trogodišnji period. Certifikaciono tijelo za organe državne uprave kontinuirano radi na izdavanju digitalnih certifikata i do sada je izdato više od 170 certifikata.

Za privredno pravo se veže predrasuda koja kaže da EU institucije nijesu sposobne ni voljne da se bave crnogorskom privredom niti da se bore protiv „očuvanog crnogorskog monopola“ iz bivšeg komunističkog perioda.

Međutim, privredno pravo Crne Gore je postiglo značajne rezultate u harmonizaciji sa *acquis-em* EU. Isto tako, *acquis* u ovoj oblasti sadrži jasna pravila o zahtjevima objavlјivanja, formiranju, održavanju i promjeni kapitala, pripajanjima i podjelama, ponudama za preuzimanje i pravima akcionara, kao i principima korporativnog upravljanja.

Izvor: publikacija "Evropa u mom gradu – o čemu pregovaramo i što nam pregovori sa EU donose?", objavljena u okviru projekta Evropa u mom gradu, koji je Centar za građansko obrazovanje (CGO) sprovodio tokom 2011. i 2012., u saradnji sa Centrom za monitoring (CEMI) iz Podgorice i Građanskim inicijativama (GI) iz Beograda, a uz podršku Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori.

EU info bus na putu ka EU u Danilovgradu i Nikšiću

Tokom juna mjeseca EU info bus je posjetio Danilovgrad i Nikšić. U Danilovgradu je 6.juna, u gimnaziji "Petar I Petrović Njegos", prikazan dokumentarni film "Evropa u mom gradu", autora Danila Marunovića, koji govori o novim pravilima, sistemu vrijednosti, svijetu u koji Crna Gora integracijom sa EU ulazi. Nakon toga je slijedio kviz znanja o evropskim integracijama, a tri učenika koji

Evropske unije. Svi, a posebno mladi građani i građanke, učestvovali su u nagradnim igrama koje su provjeravale njihova znanja o EU, počev od EU slagalice do EU kviza. Program je u 12h00 otvorio ambasador **Mitja Drobnič**, šef Delegacije EU u Crnoj Gori.

U cilju informisanja građana i građanki Nikšića o procesu evropskih integracija, u saradnji sa opština Nikšić, održana je panel diskusija na temu "Što proces pristupanja EU donosi građanima i građankama Nikšića?", na kojoj su govorili: **Daliborka Uljarević**, izvršna direktorka CGO-a, **Veselin Grbović**, predsjednik opštine Nikšić, Mitja Drobnič, šef Delgecije EU u Crnoj Gori, **Snežana Radović**, generalna direktorka za evropske integracije u MVPEI-u. Učesnici/e diskusije su imali mogućnosti da dobiju objašnjenja za brojna pitanja koja se odnose na proces evropskih integracija od strane panelista.

su odgovorili tačno na sva pitanja dobili su nagrade. Takođe, na sva pitanja učenika/ca koja nijesu bila obrađena filmom odgovorio je **Boris Marić**, viši pravni savjetnik u CGO-u, a neki od odgovora bili su dostupni u brošurama o pojedinim pregovaračkim poglavljima koje su podijeljene učenicima. Dodatno, na platou ispred gimnazije, bio je smješten EU info bus, sa pratećim štandovima koji su nudili brojne informativno-edukativne materijale i aktivnosti u period od 12h30 do 14h00. Čitav događaj je imao u fokusu mlade sa ciljem da im približi proces evropskih integracija i samu EU.

Sljedeća stanica za EU info bus bio je Nikšić, u kojem se zaustavio 11. juna. U Nikšiću je EU info bus bio smješten na centralnom trgu od 12h00 do 13h00, sa nizom štandova koji su nudili brošure i ostali promotivni materijal sa sadržajima vezanim za politike i vrijednosti

Projekat „EU info Bus-na putu ka EU“, koji sprovodi Centar za građansko obrazovanje (CGO) u saradnji sa fondacijom Friedrich Ebert i NVO Natura uz podršku Delegacije EU u Crnoj Gori, ima za cilj jačanje kapaciteta i uloge lokalnih zajednica i organizacija civilnog društva u Crnoj Gori, radi uspostavljanja dugotrajnijeg i efikasnijeg doprinosa procesu EU integracija. Konkretnije, projekat teži povećanju znanja, stepena razumijevanja i podrške procesu pristupanja EU građana i građanki Crne Gore, kroz edukativno-informativnu kampanju koja se sprovedi u 6 opština centralnog regiona Crne Gore - Podgorici, Nikšiću, Danilovgradu, Cetinju, Kolašinu i Mojkovcu.

Evropski parlament odobrio politički dogovor o višegodišnjem budžetu EU Nepotrošene pare da idu za nauku i zapošljavanje mladih

Evropski parlament (EP) je odobrio politički dogovor o višegodišnjem budžetu Evropske unije (EU) za period 2014-2020. i time okončao višemjesečni zastoj u procesu donošenja budžeta. EP je podržao dogovor o budžetu sa Savjetom EU, odnosno članicama pošto je izdještvovalo više ustupaka, uključujući veću fleksibilnost u korišćenju sredstava i reviziju budžeta u srednjeročnom periodu. EP će konačnu riječ o budžetu dati na jesen, a odobriće ga uz uslov da članice u ovogodišnji budžet uplate dodatna sredstva kako se troškovi ne bi prenosili na narednu godinu. Za rezoluciju o budžetu glasalo je 474 evropskih poslanika, 193 je bilo protiv a 42 uzdržano. Protiv štedljivog budžeta je glasala grupa Zelenih koja je kritikovala podršku konzervativaca, socijalista i liberala budžetu sa smanjenim izdvajanjima. Dogovor o budžetu među institucijama EU je postignut krajem juna u pregovorima održanim neposredno prije samita EU u kojima su učestvovali predsjednik EP Martin Schulz, irski premijer Enda Kenny i predsjednik Evropske komisije Jose Manuel Barroso. Politički dogovor o budžetu koji je podržao EP biće formulisan zakonom i pratećim sporazumom među evropskim institucijama koje EP mora da odobri. O zakonu o budžetu EP će se izjasniti u septembru ili oktobru a to glasanje će biti uslovljeno obavezom članica da izdvoje dodatnih 11,2 milijardi eura za budžet 2013. kako neplaćeni računi ne bi opteretili budžet za 2014. Francuska će, na primjer, morati da doda još 1,8 milijardi eura na 20,4 milijarde koliko je izdvojila za evropski budžet u 2013. Ministri finansija članica EU će formalnu odluku o isplati prve tranše od 7,3 milijarde eura donijeti najkasnije do 9. jula, a na jesen će odlučiti o drugoj transi. Prijedlog budžeta za 2014. koji je iznijela Komisija, predviđa 142 milijarde eura u obavezama i 135,9 milijardi u stvarnim plaćanjima. To treba još da odobre članica i EP. Evropski parlament je uspio da izdještвуje više ustupaka koji se, prije svega, odnose na veću fleksibilnost u upravljanju sredstvima budžeta. EP je tražio da se neisplaćena sredstva lakše prenose na druge budžetske linije i iz godine u godinu, odnosno lakšu prenamjenu sredstava kako bi mogla da se usmjere na zapošljavanje mladih, istraživačke politike, programe Erazmus i podršku malim i srednjim preduzećima. Važno dostignuće EP je i unošenje odredbe o reviziji budžeta kako bi naredni saziv EP i Evropske komisije (EK), tokom čijeg mandata će se primjenjivati, mogli da se izjasne o njemu. Revizija bi bila sprovedena 2016, a EK će predstaviti analizu funkcionisanja

O zakonu o budžetu EP će se izjasniti u septembru ili oktobru, a to glasanje će biti uslovljeno obavezom članica da izdvoje dodatnih 11,2 milijardi eura za budžet 2013. kako neplaćeni računi ne bi opteretili budžet za 2014. Francuska će, na primjer, morati da doda još 1,8 milijardi eura na 20,4 milijarde koliko je izdvojila za evropski budžet u 2013.

višegodišnjeg finansijskog okvira uzimajući u obzir ekonomsku situaciju. Biće razmotreno i skraćivanje perioda trajanja višegodišnjeg budžeta sa sadašnjih sedam na pet godina kako bi se uskladio sa mandatom institucija. U pregovorima o budžetu je dogovoren da se sredstva za Evropski fond za pomoć najugroženijima povećaju sa 2,5 milijardi na 3,5 milijardi eura. Tih dodatnih milijardi eura članice će moći da koriste za pomoć u hrani. Dogovoren je i da predstavnici tri evropske institucije razmotre postojeći sistem sopstvenog finansiranja budžeta, kao i da se 2016. održi o tome konferencija na koji bi bili pozvani nacionalni parlamenti. Iz budžeta EU se finansiraju aktivnosti, politike i programi Unije. Donosi se za višegodišnje razdoblje odnosno na 7 godina, a njime se preciziraju iznosi i osnovna namjena, a stvari se troškovi utvrđuju godišnje. Višegodišnji budžet se donosi od 1988. i sada je u toku 4. okvir. Planirani budžet za period 2014-2020. iznosiće 908 milijardi eura u stvarnim plaćanjima, odnosno 960 milijardi u preuzetim obavezama članica. Rasprave koje se vode o budžetima EU su uvek teške i duge, standardna tačka sporeњa je poljoprivredna politika, a problem sada predstavlja izdvajanja za budžet u trenutku kada se širom EU sprovode mjere štednje. Lisabonskim ugovorom EP je dobio pravo učešća u odlučivanju o budžetu EU. Budžet EU se najvećim dijelom finansira kroz doprinose država članica koji se određuju prema njihovom bruto domaćem proizvodu, a dijelom se finansira od prihoda od određenih poreza, poput carina na uvoz iz zemlja koje nijesu članice EU ili dijela prihoda članica od poreza na dodanu vrednost. U budžet za određenu godinu ulaze i nepotrošena sredstva iz prethodnih godina, kao i doprinosi koje zemlje koje nijesu članice plaćaju kako bi učestvovali u određenim evropskim programima.

Izvor AFP i EurActiv.rs

Savjet EU odlučio da otvorи pregovore sa Beogradom

Da li je put Srbije u EU nepovratan?

Andreas Polterman

Autor je direktor Fondacije Hajnrih Bel u Beogradu

Evropski Savjet je 28. juna donio odluku da Evropska komisija treba bez odlaganja da radi na pripremi pregovora o pridruživanju sa Srbijom. Do konferencije o pridruživanju i otvaranju prvog poglavlja neće, međutim, doći prije januara 2014.

Prije toga Evropski savjet mora u decembru da utvrdi da li su obaveze Srbije i Kosova iz Plana primjene od 22. maja zaista ispunjene do decembra, kako je dogovoren. Završetak pregovora od 19. aprila između Srbije i Kosova zaslužuje priznanje.

Da li će se nastaviti sa metodama koje su koristile srpske vladajuće stranke, koje su svoje članove zapošljavale u ionako opterećenom javnom sektoru? I to predstavlja jedan oblik korupcije, privilegovanje partijskih sljedbenika i diskriminacija mnogobrojnih kvalifikovanih mladih ljudi koji traže posao u javnom sektoru ili u preduzećima samo na osnovu činjenice da su obrazovani za taj posao i da će ga obavljati dobro

Srbija je time krenula putem napuštanja politike koja je godinama donosila nemire čitavom regionu. Tim činom je u politici Srbije otvoren prostor za bavljenje velikim problemima u Srbiji – počevši od korupcije pa sve do problema sa velikim budžetskim deficitom koji je posljedica kako prevelikih izdataka u ogromnom javnom sektoru tako i mnogobrojnih državnih preduzeća koja posluju sa gubicima.

Deindustrijalizacija i pogrešno upravljanje, što su bile teme u posljednjoj predizbornoj kampanji, konačno su dospjele u centar pažnje na političkoj sceni i borba protiv njih mora biti efikasna. Pregovori o pridruživanju, koje Evropska unija pametno koristi, mogu da pomognu da se započne sveobuhvatna transformacija Srbije. Dodjeljivanje datuma predstavlja pravi signal u tom smislu. Ali, dogovor ne podrazumijeva i postizanje dogovorenih ciljeva. Priznanje ekonomskih problema i bavljenje njima u javnosti još uvijek ne znači da se politika okrenula u pravom pravcu. Da li je Srbija zaista „učinila sve“, kako Vlada Srbije stalno ponavlja, što Evropska unija može od nje da očekuje? Da li je učinila sve što je Srbiji neophodno?

Kosovo

Postoji vidljivi napredak u normalizaciji odnosa sa Kosovom. Na međunarodno-pravno priznanje još se čeka. Ali, otvorene su kancelarije oficira za vezu u obje države i poslati su njihovi predstavnici, a policija i carina mogu se neometano kretati po sjeveru države. Dogovoren je da se policija i pravosude na sjeveru uključe u kosovski pravni okvir i u institucije Kosova i da će Srbi na Kosovu učestvovati na izborima u novembru 2013. Prve srpske policijske stanice zaista su zatvorene.

Doduše, da bi dobilo saglasnost Srba na sjeveru Kosova, Kosovo je pristalo na velike kompromise. Srbija i dalje može da finansira strukture i lica na sjeveru Kosova – jedino što će sada to raditi javno. Kosovo će donijeti dalekosežni zakon o amnestiji po kojem će Srbi sa sjevera, koji godinama nijesu plaćali porez ili za koje postoji sumnja da su izvršili djelimično teška krivična dela, biti oslobođeni krivičnog gonjenja i po kojem će njima biti omogućen rad u javnim službama Kosova. Nejasno je još uvijek da li će svi Srbi iz prepunjeneh javnih struktura na sjeveru Kosova morati biti preuzeti u javne službe Kosova. Opštine sa većinskim srpskim stanovništvom dobine su mogućnost osnivanja Zajednice srpskih opština sa veliki autonomnim pravima u oblastima zdravstva, obrazovanja i lokalne samouprave/urbanog razvoja, što takođe predstavlja ustupak Kosova u velikoj mjeri u okviru Ahtisarijevog plana.

Korupcija

I u Srbiji je do sada više stvari najavljujano nego što je zaista postignuto. Napredak postoji u borbi protiv korupcije. Započete su mnogobrojne policijske istrage i otvoreni su prvi krivični postupci. Hapšenje Miroslava Mišovića, Miloševićevog sljedbenika i danas najbogatijeg tajkuna u Srbiji, u tom dijelu ima ogroman simbolični značaj. Ali, da li za optužnicu protiv njega zaista postoje dobre pravne osnove? Mnogo toga govori u prilog tezi da je optužen za krivična djela koja u vreme

njihovog počinjenja još nijesu postojala. Naime, zabrana retroaktivnog dejstva krivičnih zakona spada u temelje slobodnih i demokratskih društava. *Nullum crime sine lege.*

Sumnje

Sumnji ima, znači, dovoljno kada se radi o pitanju da li je put Srbije u mirno susjedstvo u regionu i u Evropsku uniju nepovratan. Sumnje pobuđuju i prijetnje da će proces normalizacije biti zaustavljen ukoliko se ne potvrdi skorašnji početak pregovora o pridruživanju. Značajne sumnje u demokratsku i evropsku orijentaciju najveće vladajuće stranke su posljedica koalicionog odnosa u koji je SNS ušla sa desnoekstremističkom strankom Dveri u Novom Sadu, gradu koji je drugi po veličini u Srbiji, radi ostvarenja većine za formiranje vlasti u Novom Sadu. Sumnje izazivaju i prijetnje da će se, u slučaju odbijanja početka pregovora o pridruživanju ili suviše dalekog datuma početka pregovora, ići na nove izbore. Šta bi se time popravilo? Sprovodenje Plana primjene sporazuma bi time sigurno bilo dovedeno u pitanje. Da li to Srbija nije bila ozbiljna kada je usvojila taj plan? Da li će se nastaviti sa metodama koje su koristile srpske vladajuće stranke, koje su svoje članove zapošljavale u ionako opterećenom javnom sektoru? I to predstavlja jedan oblik korupcije, privilegovanje partijskih sljedbenika i diskriminacija mnogobrojnih kvalifikovanih mladih ljudi koji traže posao u javnom sektoru ili u preduzećima samo na osnovu činjenice da su obrazovani za taj posao i da će ga obavljati dobro. Za EU bi bilo najbolje da sačeka da budu postignuti vidljiviji uspjesi i da se ne zadovolji izjavama o namjerama, akcionim planovima ili čak i donošenjem novih zakona. Tu se ne radi o postavljanju novih uslova već o očekivanju da se ispune date obaveze. Stoga je ispravno što EU hoće da sačeka ispunjenje tih obaveza i da onda naredne godine ispuni svoje obećanje prema stanovništvu Srbije da je Srbija dobrodošla u evropsku zajednicu vrijednosti, u kojoj može da preuzima obaveze i da očekuje solidarnu pomoć.

Izvor Peščanik.net

Potpisan sporazum o saradnji reprezentativnih sindikata i NVO

U Podgorici je 31.maja 2013. potpisana Sporazum o saradnji reprezentativnih sindikata na nacionalnom nivou i nevladinih organizacija. U skladu sa zaključcima konferencije koja je ranije održana u Podgorici (decembar 2011. godine) posvećene saradnji sindikata i NVO, formirana je Radna grupa za pripremu dokumenta kojim će se definisati oblasti i mehanizmi saradnje reprezentativnih sindikata i NVO u Crnoj Gori. Radnu grupu, na prijedlog učesnika konferencije, činili su: **Aleksandar Saša Zeković** (istraživač kršenja ljudskih prava), **Vidak Labović** (NVO Spona Berane), **Ivan Delević** (Ženska organizacija Fenix Berane), **Marina Vuković** (Centar za razvoj nevladinih organizacija), **Momčilo Radulović** (Evropski pokret u Crnoj Gori), **Ivana Mihajlović** (Unija slobodnih sindikata Crne Gore), kao i **Srđa Keković** (Unija slobodnih sindikata Crne Gore). Potpisnici sporazuma, kako je naglašeno, prilikom potpisivanja, su istakli želju za jačanjem komunikacije, saradnje i partnerstva. Ispred Centra za građansko obrazovanje (CGO) sporazum je potpisala **Tamara Milaš**, saradnica na programima.

Zaštita ljudskih prava LGBT osoba

U Podgorici je 04. i 5.juna 2013.organizovana obuka za LGBT policajce, koju je sproveo LGBT Forum Progres u saradnji sa Vladom Crne Gore, a uz finansijsku podršku Vlade Kraljevine Holandije. Obuku su uspješno završili 54 policijska službenika ospozobljavajući se tako za rad sa LGBT zajednicom. Predavači su iskusni policijski instruktori iz Kanade i predstavnici kanadske organizacije EGALE koja je posvećena unaprijeđenju jednakosti s posebnim iskustvom, međunarodno priznatim, u radu s policijom i obrazovnim ustanovama. Ispred CGO-a, ceremoniji otvaranja treninga prisustvovala je **Tamara Milaš**, saradnica na programima.

U Beogradu je od 17. do 19. juna 2013, u sklopu programa *People 2 People* i organizacije *Kancelarije za ljudska i manjinska prava Srbije i ILGA Europe*, održana regionalna radionica „*Ljudska prava lezbijski, biseksualaca, gay i transrodnih osoba sa fokusom na jednak tretman i borbu protiv diskriminacije*“. Radionica je okupila više od 100 predstavnika/ca organizacija civilnog društva i državnih institucija iz Srbije, Crne Gore, Kosova, Albanije, Bosne i Hercegovine, Turske, Hrvatske i Islanda. Cilj radionice je bio da omogući učesnicima/cama da se upoznaju sa programima i politikama EU u oblasti antidiskriminacije i zaštite prava LGBT osoba, te da bude mjesto susreta i umrežavanja organizacija i institucija iz regionala i EU koje se bave ovim temama. Generalna ocjena je da je u oblasti borbe protiv diskriminacije uopšte, a posebno zaštite prava LGBT osoba, postignut značajan napredak uspostavljanjem niza antidiskriminacionih zakona i institucionalnih mehanizama, ali i da u oblasti unaprijeđenja kvaliteta života LGBT osoba u zemljama zapadnog Balkana postoji još prostora za djelovanje i napredak. U ime CGO-a na radionici je učestvovao **Petar Đukanović**, koordinator programa za ljudska prava.

Okrugli sto posvećen procesu evropeizacije

Fakultet političkih nauka Univerziteta Crne Gore je u Podgorici 28. juna organizovao okrugli sto „*Građani i proces evropeizacije*“. Na skupu je predstavljeno istraživanje kako mediji iz regionala izvještavaju o procesu evropskih integracija sa posebnim osvrtom na Crnu Goru. Osim Crne Gore, istraživanjem su bile obuhvaćene Srbija, Makedonija, te Bosna i Hercegovina. Okrugli sto su otvorili **Sonja Tomović Šundić**, dekanica na Fakultetu političkih nauka (FPN), **Alberto Kamarata**, šef sektora za politiku, evropske integracije i trgovinu i **Nataša Ružić**, prodekanica za nastavu na FPN-u. Rezultate istraživanja predstavio je **Dejan Lučić**, saradnik na projektu, a izlaganja na srodne teme imali su profesorica Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore **Gordana Đurović**, zatim **Srđan Milić**, predsjednik Socijalističke narodne partije (SNP) i član odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore, kao i **Daliborka Uljarević**, izvršna direktorka Centra za građansko obrazovanje (CGO). Skup kojem su prisustvovali brojni predstavnici medija, NVO i akademiske zajednice je obilježila konstruktivna diskusija o izazovima sa kojima se suočavaju građani i građanke na putu ka EU.

Speak UP!2 u Briselu

Predstavnici/ce crnogorskih medija i nevladinih organizacija učestvovali su 20. juna na konferenciji „*Speak UP!2*“ u Briselu, a čija je tema bila sloboda izražavanja i medija na Zapadnom Balkanu i Turskoj. Konferencija koju je organizovala Evropska komisija pod direktnim pokroviteljstvom Štefana Filea, evropskog komesara za proširenje okupila je preko 450 učesnika i predstavlja jedan od najvećih skupova sa navedenom tematikom. Pitanje slobode medija i izražavanja je jedno od ključnih na putu ka EU, a glavni izazovi na tom putu su, kako je zaključeno, političke intervencije, nedovoljno efikasno pravosuđe, prijetnje ekonomskim gušenjem novinarskih kuća, manjak konkurenčije, nasilje prema novinarima. Na konferencije je bilo riječi i o ulozi novih medija, uticaju društvenih medija, i ulozi Parlamenta u unaprijeđenju medijskih sloboda. Štefan File je naglasio da je EK posljednjih godina pružala zemljama koje su na putu ka EU tehničku i finansijsku podršku za unapređenje medijskih sloboda, kao i da je potrebno rasvijetliti napade na novinare, ojačati prava novinara ali i povećati profesionalizam i etičnost. Ispred CGO-a na konferenciji je bila **Daliborka Uljarević**, izvršna direktorka.

Vodič za podršku EU civilnom društvu u zemljama proširenja (2014-2020)

U Podgorici je, 14. juna 2013, održan konsultativni sastanak crnogorskih NVO u vezi sa nacrtom *Smjernica za podršku organizacijama civilnog društva* (OCD) zapadnog Balkana i Turske, a u organizaciji Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori i TACSO kancelarije. Ovaj dokument sadrži prijedlog ciljeva, rezultata, indikatora koji će biti praćeni u periodu od 2014. do 2020, a na osnovu kojih se može mjeriti stepen razvijenosti okruženja za djelovanje OCD u državama kandidatima za proširenje. Pored Crne Gore, TACSO i Delegacije EU organizovale su konsultacije u svakoj zemlji zapadnog Balkana i Turskoj, sa ciljem da se identifikuju rezultati i indikatori koji bi trebalo da se primijene na tu zemlju. Ispred CGO-a na konsultacijama je učestvovala **Ana Vujošević**, koordinatorka programa za evropske integracije.

OCD i mediji

Radionica „*Kapaciteti i odnosi između organizacija civilnog društva i medija*“ u organizaciji TACSO regionalne kancelarije, održana je u Prištini, 12. juna 2013, sa ciljem izrade kratkoročnih i dugoročnih planova za razvoj kapaciteta OCD i medija u vezi sa procedurama, standardima i strategijama u lokalnom kontekstu, sa posebnim fokusom na NVO sektor. Skup je otvorio **Nikola Bertolini**, šef odsjeka za regionalnu saradnju i programe u Generalnom direktoratu za proširenje Evropske komisije i **Flaka Suroi**, generalni direktor *Koha*. Kao što su i uvodna izlaganja potvrdila, mediji i organizacije civilnog društva imaju zajedničke interese koje treba saradnjom i uz zajedničku strategiju ostvariti. Novija istraživanja u regionu pokazuju jasnu putanju odnosa između organizacija civilnog društva i medija. Ova putanja ukazuje da je povjerenje između medija i organizacija civilnog društva na niskom nivou, i da mediji ne vide organizacije civilnog društva kao partnere u izgradnji demokratije. Fokus radionice su obuhvatile četiri oblasti: *Kapaciteti OCD da se uključe i postanu vidljivi u medijima; Kapaciteti OCD da koriste nove tehnologije, nove medije i društvene medije za razne namjene (društveni marketing); Sposobnost OCD da koriste medije za kampanje, zastupanje i mobilizaciju zajednice (promjena ponašanja i komunikacije); Kako poboljšati odnos između OCD i medija (strateški pravac)*. Ispred CGO-a, na skupu je učestvovao koordinator programa, **Nikola Đonović**.

Translation traineeships for university graduates

European Parliament offers several options for **traineeships** within its Secretariat, to provide opportunities for vocational training and for learning more about what the European Parliament is and does. These traineeships are awarded only to graduates of universities or equivalent institutions. Their purpose is to enable trainees to supplement the knowledge acquired during their studies and to familiarise themselves with the activities of the European Union and, in particular, the European Parliament.

Applicants for a translation traineeship for university graduates must:

- » be nationals of a Member State of the European Union or a candidate country;
- » be aged 18 or over on the traineeship start date;
- » have obtained, before the deadline for submission of applications, a university degree following a course of study of at least three years' duration;
- » have a perfect knowledge of one of the official languages of the European Union or the official language of a candidate country and a thorough knowledge of two other official languages of the European Union;
- » not have been awarded any other traineeship or have been in paid employment for more than four consecutive weeks at the expense of the European Union budget.

Translation traineeships for university graduates are awarded for a period of three months. Exceptionally, they may be extended for a maximum period of three months. **Application period for traineeship which starts on 1st January 2014 is 15 June - 15 August (midnight).**

Translation trainees are assigned to Luxembourg. By way of indication, in 2013 the scholarship represents EUR 1 213.55 per month. Please note the conditions of admission. If you are preselected, the following will be required as supporting documents:

- » the application form, duly completed and signed,
- » a copy of your passport or identity card,
- » copies of your diplomas and certificates,
- » a copy of your university results, if you have them.

Read more:

<http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/en/007cecd1cc/Traineeships.html>

Izdavač: Centar za građansko obrazovanje (CGO)

EIC Bilten - Evropski puls - je elektronski časopis koji izlazi uz podršku fondacije Friedrich Ebert od 2005. Od 2013. *Evropski puls* izlazi u okviru projekta "EU Info bus – na putu ka EU!" koji se finansira iz komunikacionog budžeta Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, a kofinansira ga fondacija Friedrich Ebert. Zaveden je u Ministarstvu kulture pod rednim brojem 578.

Glavni i odgovorni urednik: Vladan Žugić

Uređivački kolegijum: Vera Šćepanović, Daliborka Uljarević, Damir Nikočević

Prevod i lektura: CGO

Art direktor: Ilija Perić

Ilustratorka: Dragana Koprivica

Producija: identity & promotion

Adresa redakcije: Njegoševa 36/I Tel/fax: +382 20 665 112, 665 327 ep@cgo-cce.org, info@cgo-cce.org
Evropski puls možete preuzeti na sajtu www.cgo-cce.org ili se pretplatiti za direktnu mjesecnu elektronsku dostavu putem maila ep@cgo-cce.org

Sadržaj publikacije je isključiva odgovornost Centra za građansko obrazovanje (CGO) i ne može se smatrati da održava stavove Evropske unije.

